

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 11. jūlijā *

Direktīva 2006/123/EK — Materiālā piemērošanas joma — Veselības aprūpes pakalpojumi — Sociālie pakalpojumi — Dienas un nakts aprūpes centri, kas veciem ļaudīm sniedz palīdzību un aprūpi

Lieta C-57/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour constitutionnelle* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 25. janvārī un kas Tiesā registrēts 2012. gada 3. februārī, tiesvedībā

Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL

pret

Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale .

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši M. Bergere [*M. Berger*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 17. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL* vārdā – *M. Vastmans, avocate*,
- *Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale* vārdā – *B. Fonteyn*, pārstāvis, kam palīdz *P. Slegers* un *S. Engelen, avocats*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *B. Koopman* un *C. Wissels*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *I. Rogalski* un *C. Vrignon*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2013. gada 14. martā tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – franču.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvas 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 36. lpp.) 2. panta 2. punkta f) un j) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Fédération des maisons de repos privées de Belgique (Femarbel) ASBL* (turpmāk tekstā – “Femarbel”) un *Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale* (turpmāk tekstā – “COCOM”) par jēdzieniem “veselības aprūpes pakalpojumi” un “sociālie pakalpojumi”.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2006/123 preambulas 7. apsvērumā ir norādīts:

“Ar šo direktīvu izveido vispārēju tiesisku pamatu, kas attiecas uz plašu pakalpojumu klāstu, ņemot vērā katra darbības veida vai profesijas un tās reglamentējošās sistēmas īpatnības. [...] Šajā direktīvā arī ņemti vērā citi vispārējas intereses mērķi, tostarp vides aizsardzība, valsts drošība un veselības aizsardzība, kā arī nepieciešamība ievērot darba tiesību aktus.”

- 4 Šīs direktīvas preambulas 22. apsvērumā ir noteikts:

“Veselības aprūpes izslēgšanai no šīs direktīvas piemērošanas jomas būtu jāattiecas uz veselības aprūpi un farmaceitiskajiem pakalpojumiem, ko pacientiem sniedz veselības aprūpes darbinieki, lai novērtētu, saglabātu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli, ja dalībvalstī, kurā pakalpojumi tiek sniegti, šādas darbības var veikt vienīgi reglamentēto profesiju pārstāvji.”

- 5 Minētās direktīvas preambulas 27. apsvēruma redakcija ir šāda:

“Šai direktīvai nebūtu jāattiecas uz tiem sociālajiem pakalpojumiem mājokļu, bērnu aprūpes, ģimeņu un personu, kam nepieciešama palīdzība, atbalsta jomā, kurus sniedz valsts visas valsts, reģionālajā vai vietējā līmenī, valsts pilnvaroti pakalpojumu sniedzēji vai valsts atzītas labdarības iestādes, lai nodrošinātu atbalstu tiem, kam pastāvīgi vai īslaicīgi tas īpaši vajadzīgs nepietiekamu ģimenes ienākumu vai pilnīgas vai daļējas atkarības dēļ, un tiem, kas varētu tikt atstumti. Šie pakalpojumi ir būtiski, lai garantētu pamattiesības uz cilvēka cieņu un integritāti, un tie ir sociālās kohēzijas principa un solidaritātes principa izpausme, un šī direktīva nedrīkstētu tos iespaidot.”

- 6 Šīs pašas direktīvas 2. pantā ir noteikts:

“1. Šo direktīvu piemēro pakalpojumiem, ko sniedz pakalpojumu sniedzēji, kuri veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī.

2. Šo direktīvu nepiemēro šādām darbībām:

[..]

- f) veselības aprūpes pakalpojumiem, neatkarīgi no tā, vai tos sniedz ar veselības aprūpes iestāžu starpniecību, no veida, kā tie organizēti vai finansēti valsts līmenī, un no tā, vai tie ir publiski vai privāti;

[..]

- j) sociālajiem pakalpojumiem, ko valsts, valsts pilnvaroti pakalpojumu sniedzēji vai valsts atzītas labdarības iestādes sniedz saistībā ar sociālajām mājām, bērnu aprūpi un atbalstu tādām ģimenēm un personām, kam pastāvīgi vai īslaicīgi vajadzīga palīdzība;

[..].”

- 7 Direktīvas 2006/123 4. pantā ir paredzēts:

“Šīs direktīvas nolūkos piemēro šādas definīcijas:

[..]

- 6) “atļauju piešķiršanas sistēma” ir jebkura procedūra, saskaņā ar kuru pakalpojumu sniedzējam vai pakalpojumu saņēmējam faktiski ir jāveic noteiktas darbības, lai no kompetentas iestādes saņemtu formālu lēmumu vai netiešu lēmumu attiecībā uz piekļuvi kādai pakalpojumu darbībai vai tās veikšanu.”
- 8 Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 9. marta Direktīvas 2011/24/ES par pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē (OV L 88, 45. lpp.) 3. panta redakcija ir šāda:

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) “veselības aprūpe” ir veselības aprūpes pakalpojumi, tostarp zāļu un medicīnas ierīču izrakstīšana, izsniegšana un sniegšana, saistībā ar veselības aprūpi, ko pacientiem sniedz veselības nozares darbinieki, lai izvērtētu, uzturētu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli;

[..]

- f) “veselības nozares darbinieks” ir ārsts, vispārējās aprūpes māsa, zobārsts, vecmāte vai farmaceits Direktīvas 2005/36/EK nozīmē vai cits veselības aprūpes nozares darbinieks, kas darbojas reglamentētā profesijā, kā tā definēta Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, vai persona, ko saskaņā ar ārstniecības dalībvalsts tiesību aktiem uzskata par veselības nozares darbinieku;

[..].”

Beļģijas tiesības

- 9 2007. gada 21. jūnija rīkojuma projektā (*Doc. Parl., Assemblée réunie de la Commission communautaire commune* [Kopienas kopējās komisijas Apvienotā sesija], 2006.–2007., B-102/1, 1. lpp.) ir noteikts:

“Šī rīkojuma dēļ Apvienotajai kolēģijai būs kompetence īstenot uzraudzības politiku pār visām veciem ļaudīm paredzētajām iestādēm un tā varēs nodrošināt iestāžu daudzveidīguma piedāvājuma attīstību, īpašu uzmanību veltot šai novājinātai sabiedrības grupai sniedzamo pakalpojumu aktualizācijai.

[..] Integrācijas plāns ir personas aprūpes galvenais elements. Personai ir jābūt iespējai jebkuru brīdi dzīvot savu dzīvi aktīvi un iesaistoties.”

- 10 2008. gada 24. aprīļa Rikojuma par veco ļaužu uzņemšanas vai izmitināšanas iestādēm (2008. gada 16. maija *Moniteur belge*, 25666. lpp.; turpmāk tekstā – “2008. gada rīkojums”) 2. punktā ir paredzēts:

“Šī rīkojuma izpratnē:

[..]

4° veco ļaužu iestāde:

[..]

e) dienas aprūpes centrs: ēka vai ēkas daļa neatkarīgi no tās nosaukuma, kas ir izveidota veco ļaužu pansionātā vai saistībā ar to, [darba] dienas laikā tas piedāvā uzņemšanas iespējas vecajiem ļaudīm, kuri dzīvo mājās un kuri centrā saņem viņu patstāvības zudumam atbilstošu palīdzību un aprūpi;

[..]

g) nakts aprūpes centrs: ēka vai ēkas daļa neatkarīgi no tās nosaukuma, kas ir izveidota veco ļaužu pansionātā, nakts laikā tas piedāvā uzņemšanas iespējas vecajiem ļaudīm, kuri gan dzīvo mājās, taču naktī viņiem ir nepieciešama uzraudzība, palīdzība un veselības aprūpe, ko viņu tuvinieki nevar pastāvīgi nodrošināt.”

- 11 2008. gada rīkojuma 4. pants ir formulēts šādi:

“Apvienotā kolēģija atbilstoši nodaļas atzinumam var noteikt visu 2. pantā 4.° punktā minēto veco ļaužu iestāžu vai to daļas, izņemot 2. panta 4.° punkta b) apakšpunkta β punktā minēto iestāžu, plānošanu [..]”

- 12 Saskaņā ar minētā rīkojuma 6. pantu:

“Ir aizliegts nodot ekspluatācijā vai apsaimniekot 2. panta 4.° punktā paredzētu jaunu iestādi vai paplašināt jau šo pastāvošu iestāžu uzņemšanas vai izmitināšanas kapacitāti bez attiecīgas Apvienotās kolēģijas atļaujas, ja atbilstošā iestāde ietilpst to iestāžu kategorijā, attiecībā uz kurām Apvienotā kolēģija ir veikusi plānošanu atbilstoši II nodaļai. Pirmajā daļā paredzētā atļauja, kas nozīmē, ka projekts atbilst plānošanai, tiek dēvēta par “īpašu nodošanas ekspluatācijā un apsaimniekošanas atļauju” [..]”

- 13 Šī paša rīkojuma 11. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Neviena iestāde, kas minēta 2. panta 4.° punkta a) apakšpunktā, b) apakšpunkta α punktā, c), d), e), f) vai g) apakšpunktā, nevar uzsākt darbību un neviens pārvaldītājs nevar piedāvāt pakalpojumus iestādē, kas minēta 2. panta 4.° punkta b) apakšpunkta α punktā, nesaņemot iepriekšēju akreditāciju.

Akreditāciju, kas ir pagarināma, atbilstoši nodaļas atzinumam piešķir Apvienotā kolēģija ne ilgāk kā uz sešiem gadiem.

Otrajā daļā paredzētajā lēmumā par akreditāciju nosaka iestādē izmitināmo vai aprūpējamo veco ļaužu maksimālo skaitu.

Lai saņemtu Apvienotās kolēģijas akreditāciju, iestādei vajadzības gadījumā ir jāatbilst kompetento federālo iestāžu pieņemtajiem noteikumiem, kā arī noteikumiem, kurus Apvienotā kolēģija atbilstoši nodaļas atzinumam var noteikt katrai 2. panta 4.° punktā paredzētajai iestāžu kategorijai.

Šie noteikumi attiecas uz:

- 1° veco ļaužu iestāšanos un uzņemšanu;
- 2° cieņu pret veciem ļaudīm, viņu konstitucionālajām un likumiskajām tiesībām un brīvībām, ņemot vērā viņu veselības stāvokli un viņu tiesības dzīvot cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi, arī no dzimumu un emocionālā viedokļa [..];
- 3° integrācijas plānu, kā arī līdzekļiem, lai nodrošinātu veco ļaužu vai viņu pārstāvju piedalīšanos un informēšanu;
- 4° veco ļaužu vai viņu pārstāvju iesniegto sūdzību pārbaudi un izskatīšanu;
- 5° nodrošināmo uzturu, higiēnu un aprūpi;
- 6° personāla skaitu, kvalifikāciju, apmācību plānu, ētiku, minimālām klātbūtnes prasībām un vadību – attiecībā uz pēdējo minēto – nepieciešamās pieredzes nosacījumiem;
- 7° izņemot 2. pantā 4.° punkta b) apakšpunkta β punktā minētās iestādes, arhitektūras un īpašas drošības noteikumiem iestādēs;
- 8° izņemot 2. pantā 4.° punkta b) apakšpunkta β punktā iestādes, uzņemšanas vai izmitināšanas līgumu; tā saturu nosaka Apvienotā kolēģija.

Līgumā īpaši skaidri un izsmeļoši ir jānorāda pozīcijas, kuras sedz dienas maksa, kā arī izdevumi, kuri pārsniedz dienas maksu un par kuriem var izrakstīt atsevišķu rēķinu kā papildu samaksu vai maksājumu, kas jāveic trešajām personām.

[..]”

- 14 2008. gada rīkojuma 13. pantā ir noteikts:

“Iepriekšēju darbības atļauju Apvienotā kolēģija atbilstoši nodaļas atzinumam piešķir iestādēm, kam ir 7. pantā paredzētā atļauja [..] un kas iesniedz pirmo akreditācijas pieteikumu, ja vien ir izpildīti minētās kolēģijas noteiktie pieņemamības nosacījumi.

Šo atļauju, kuras termiņš ir pagarināms vienu reizi un kurā nosaka maksimālo iestādē izmitināmo vai aprūpējamo veco ļaužu skaitu, piešķir uz vienu gadu [..]”

- 15 Minētā rīkojuma 19. pants ir formulēts šādi:

“Ikviens lēmums par akreditāciju, iepriekšēju darbības atļauju, iepriekšējas darbības atļaujas anulēšanu, akreditācijas atteikumu vai anulēšanu un iestādes slēgšanu tiek paziņots birģermeistaram sešdesmit dienu laikā. [..]”

- 16 Attiecībā uz noteikumiem par dienas aprūpes centriem Apvienotās kolēģijas 2009. gada 3. decembra lēmuma, ar kuru tiek ieviesti veco ļaužu uzņemšanas vai izmitināšanas iestāžu akreditācijas noteikumi, ar ko precizē grupas un apvienošanās definīcijas, kā arī īpašie noteikumi, kas tiem jāievēro (2009. gada 17. decembra *Moniteur belge*, 79487. lpp.; turpmāk tekstā – “2009. gada lēmums”), 210. pantā ir paredzēts:

“Veciem ļaudīm, kuri nav spējīgi vieni paši veikt darbības ikdienas dzīvē, tiek sniegta nepieciešamā palīdzība.”

17 Minētā lēmuma 211. panta pirmajā un otrajā daļā ir noteikts:

“Vajadzības gadījumā par katru veco cilvēku iekārto aprūpes karti, kurā norāda tostarp ārstējošā ārsta vizītes datumu, viņa norādījumus, medikamentus, kā arī sniedzamo aprūpi un iespējamās diētas.

Vajadzības gadījumā šajā kartē, lai nodrošinātu aprūpes pēctecību dienas aprūpes centrā, norāda arī visus pakalpojumus, ko sniedz medicīnas māsas un paramediķi, ar kuriem konsultējas vecais cilvēks. Tajā ietver arī personāla veiktās piezīmes un novērojumus, kā arī personāla paziņojumus pakalpojuma sniedzējiem, kurus izvēlēties vecais cilvēks.”

18 2009. gada lēmuma 213. panta redakcija ir šāda:

“Ja ir nepieciešams, medicīnas māsa nodrošina ārstējošā ārsta izrakstīto medikamentu sadali un izsniegšanu vecajam cilvēkam.”

19 Minētā lēmuma 216. panta pirmajā un otrajā daļā ir paredzēts:

“Katrs centrs sastāda nodarbošanās un aktivitāšu programmu, kuras mērķis ir stimulēt veco ļaužu autonomijas saglabāšanu un viņu piedalīšanos sabiedrības dzīvē.

Šī programma ir izstrādāta tā, lai ik dienas risinātu it īpaši veco ļaužu kultūrsociālās vajadzības un paredzētu pasākumus, kas ir vērsti uz darbībām ikdienas dzīvē, paramedicīnas jomu un labsajūtu, izglītošanu veselības jautājumos, kā arī kultūras un līdzdalības pasākumiem [..].”

20 Attiecībā uz noteikumiem par nakts aprūpes centriem 2009. gada lēmuma 238. pantā ir noteikts:

“Tekšējās kārtības noteikumos obligāti ir ietveramas šādas papildu norādes:

[..]

3° kārtība, kādā vecais cilvēks var vērsties pie veco ļaužu pansionāta, kurā centrs atrodas, aprūpes vai paramedicīniskā personāla;

4° ārsta, fizioterapeita un paramedicīniskā personāla brīva izvēle attiecībā uz aprūpes pakalpojumiem, ko sniedz papildus iestādes sniegtajiem aprūpes pakalpojumiem [..];

5° kārtība, kādā centrs nodrošina veciem ļaudīm izrakstīto medikamentu izsniegšanas pēctecību.”

21 Minētā lēmuma 242. pantā ir paredzēts:

“Vecais cilvēks var izmantot viņam nepieciešamo palīdzību, aprūpi un uzraudzību.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

22 *COCOM* [*Commission communautaire commune*] Briseles galvaspilsētas reģiona teritorijā ir pilnvarota īstenot savu kompetenci tādās jomās, “kas attiecas uz indivīdiem”, kā vecāka gadagājuma cilvēku politika attiecībā uz indivīdiem, kā arī uz iestādēm, centriem un dienestiem, kuri, ņemot vērā to organizāciju, nevar tikt uzskatīti tikai par flāmu vai franču kopienai piederošiem.

23 Šajos apstākļos 2008. gada 24. aprīlī *COCOM* Apvienotā sesija pieņēma 2008. gada rikojumu, lai nodrošinātu visu veco ļaužu iestāžu tiesisko regulējumu.

- 24 Saskaņā ar 2008. gada rīkojuma 4. pantu šajā pantā tieši minētās iestādes, tostarp aprūpes mājas, dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri, var būt plānošanas objekti. Ja šāda plānošana ir tikusi veikta, kā izriet no šī rīkojuma 6. panta, ir aizliegts nodot ekspluatācijā vai apsaimniekot kādu no šīm iestādēm bez attiecīgas COCOM Apvienotās kolēģijas atļaujas.
- 25 Minētā rīkojuma 11.–19. panta izpratnē visām minētajām iestādēm, īpaši aprūpes mājām, dienas aprūpes centriem un nakts aprūpes centriem, lai tie varētu īstenot savu darbību, ir jāsaņem iepriekšēja darbības atļauja un pēc tam akreditācija. Uz minētā 11. panta pamata COCOM Apvienotā kolēģija pieņēma 2009. gada lēmumu, lai it īpaši ieviestu veco ļaužu uzņemšanas vai izmitināšanas iestāžu akreditācijas noteikumus.
- 26 2010. gada 15. februārī *Femarbel* lūdza *Conseil d'État* [Valsts Padomi] atcelt minēto lēmumu, apgalvojot, ka konstitūcijai neatbilst noteikumi, kas ir šī lēmuma juridiskais pamats, proti, 2008. gada rīkojuma noteikumi, kuri attiecas, pirmkārt, uz atļaujas piešķiršanas, akreditācijas, kā arī plānošanas procedūrām un, otrkārt, normām par rēķinos iekļaujamo cenu noteikšanu.
- 27 *Conseil d'État*, šauboties tāpat kā *Femarbel*, uzdeva *Cour constitutionnelle* [Konstitucionālajai tiesai] trīs prejudiciālus jautājumus, no kuriem pirmajos divos jautājumos tika izvirzītas ar minēto rīkojumu ieviesto akreditācijas un plānošanas procedūru, lai aprūpes mājas, dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri varētu īstenot savas darbības, saderīguma problēmas ar Beļģijas konstitūcijas 10. un 11. pantu, lasot tos kopā ar Direktīvu 2006/123.
- 28 Šajā ziņā uzskatot, ka šāda saderīguma pārbaude prasa vispirms noteikt, vai attiecīgās iestādes ietilpst Direktīvas 2006/123 piemērošanas jomā, *Cour constitutionnelle* uzskatīja, ka šis ir aprūpētu dzīvesvietu gadījums. Toties tā uzsvēra, ka nedz atbilstošie iekšējie noteikumi, nedz lietas dalībnieku iesniegtie procesuālie raksti neļauj kļūstēt šaubas par šīs direktīvas piemērojamību dienas aprūpes centriem un nakts aprūpes centriem.
- 29 Šādos apstākļos *Cour constitutionnelle* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai [Direktīvas 2006/123] 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā minētie veselības aprūpes pakalpojumi un [tās] 2. panta 2. punkta j) apakšpunktā minētie sociālie pakalpojumi ir jāinterpretē tādējādi, ka no direktīvas piemērošanas jomas ir izslēgti dienas aprūpes centri [2008. gada rīkojuma] izpratnē, ciktāl tajos veciem ļaudīm tiek sniegta viņu patstāvības zudumam atbilstoša palīdzība un aprūpe, kā arī tā paša rīkojuma izpratnē nakts aprūpes centri, ciktāl tajos vecajiem ļaudīm tiek sniegta palīdzība un veselības aprūpe, ko viņu tuvinieki nevar pastāvīgi nodrošināt?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 30 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) un j) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri tādēļ, ka tajos tiek sniegta palīdzība un veselības aprūpe veciem ļaudīm, ir izslēgti no šīs direktīvas piemērošanas jomas.
- 31 Šajā ziņā ir jānorāda, ka minētā direktīva, kā izriet no tās 1. panta, lasot to kopā ar tās preambulas 2.–5. apsvērumu, nosaka vispārīgus noteikumus, kuru mērķis ir novērst ierobežojumus pakalpojumu sniedzēju brīvībai veikt uzņēmējdarbību dalībvalstīs un pakalpojumu brīvai aprītei starp dalībvalstīm, lai sekmētu brīva un konkurētspējīga iekšējā tirgus izveidi (šajā ziņā skat. 2011. gada 5. aprīļa spriedumu lietā C-119/09 *Société fiduciaire nationale d'expertise comptable*, Krājums, I-2551. lpp., 26. punkts).

- 32 Direktīvu 2006/123, kā izriet no tās 2. panta 1. punkta un 4. panta, tādējādi piemēro jebkādi pašnodarbinātas personas saimnieciskai darbībai, ko parasti par atlīdzību veic dalībvalstī reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, neatkarīgi no tā, vai šis pakalpojumu sniedzējs pakalpojumu sniegšanas dalībvalstī sniedz pakalpojumu pastāvīgi un ilgstoši, ņemot vērā no tās tieši izslēgtās darbības, kurās tostarp ietilpst darbības, kas attiecas uz “veselības aprūpes pakalpojumiem” un “sociālajiem pakalpojumiem”, kas ir attiecīgi paredzēti minētā 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā un šī paša 2. panta 2. punkta j) apakšpunktā, proti, normās, uz kurām ir norāde iesniedzējtiesas uzdotajā jautājumā.
- 33 Šajā kontekstā, lai šai tiesai sniegtu lietderīgu atbildi, ir jāprecizē jēdzienu “veselības aprūpes pakalpojumi” un “sociālie pakalpojumi” veidojošie elementi tā, lai valsts tiesa varētu noteikt, vai un vajadzības gadījumā kādā mērā dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri īsteno no minētās direktīvas piemērošanas jomas izslēgtās darbības. Tikai gadījumā, ja šie centri galvenokārt īsteno tādas darbības, tiem nepiemēro ar direktīvu noteiktās normas.
- 34 Pirmkārt, lai saprastu Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā paredzētā izņēmuma tvērumu, jēdziens “veselības aprūpes pakalpojumi” ir jāinterpretē, ņemot vērā ne tikai šīs normas tekstu, bet arī tās mērķi un kontekstu saistībā ar šo direktīvu izveidotajā sistēmā.
- 35 Vispirms par minētā 2. panta 2. punkta f) apakšpunkta tekstu ir jānorāda, ka Savienības likumdevēja izvēlētais jēdziens “veselības aprūpes pakalpojumi” ir diezgan plašs tajā nozīmē, ka tas ietver ar cilvēka veselību saistītus pakalpojumus neatkarīgi no tā, vai iestādēs tos sniedz, un neatkarīgi no tā, kā šie pasākumi ir organizēti un finansēti valsts līmenī, un vai tie ir valsts vai privāti pakalpojumi.
- 36 Turpinājumā par Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunkta mērķi un kontekstu ir jākonstatē, kā ir izklāstīts direktīvas preambulas 22. apsvērumā, ka veselības aprūpes izslēgšanai no šīs direktīvas piemērošanas jomas ir jāattiecas uz visiem veselības aprūpes un farmaceitiskajiem pakalpojumiem, ko pacientiem sniedz veselības aprūpes darbinieki, “lai novērtētu, saglabātu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli”, ar nosacījumu, ka “dalībvalstī, kurā pakalpojumi tiek sniegti”, šādas darbības var “veikt vienīgi reglamentēto profesiju pārstāvji”.
- 37 Tāds konstatējums izriet arī no Pakalpojumu direktīvas ieviešanas rokasgrāmatas (turpmāk tekstā – “rokasgrāmata”), kurā tikai ir piebilsts, ka ar veselības aprūpi saistīto pakalpojumu izslēgšana no direktīvas 2006/123 piemērošanas jomas attiecas uz darbībām, kas tieši un pilnībā ir saistītas ar cilvēka veselības stāvokli, taču neskar darbības, kuru mērķis ir tikai uzlabot labsajūtu vai ļaut atpūsties, kā, piemēram, sporta un fiziskās sagatavotības klubus. Tas vispār izriet no Direktīvas 2011/24, kuras 3. panta a) punktā “veselības aprūpe” ir definēta kā “veselības aprūpes pakalpojumi, tostarp zāļu un medicīnas ierīču izrakstīšana, izsniegšana un sniegšana, saistībā ar veselības aprūpi, ko pacientiem sniedz veselības nozares darbinieki, lai izvērtētu, uzturētu vai atjaunotu viņu veselības stāvokli”.
- 38 Visbeidzot šo jēdziena “veselības aprūpes pakalpojumi” un tādējādi šo pakalpojumu izslēgšanas no Direktīvas 2006/123 piemērošanas jomas tvēruma plašo interpretāciju apstiprina ar šo direktīvu izveidotās sistēmas vērtējums.
- 39 Šajā ziņā ir jānorāda, ka ar minēto direktīvu, kā izriet no tās preambulas 7. apsvēruma, izveido vispārēju tiesisku pamatu, kas attiecas uz plašu pakalpojumu klāstu, tomēr ņemot vērā katra darbības veida un tās reglamentējošās sistēmas īpatnības, kā arī citus vispārējas intereses mērķus, tostarp sabiedrības veselības aizsardzību. No tā izriet, ka Savienības likumdevējs ir skaidri vēlējis nodrošināt, lai tiek ievērots līdzsvars starp mērķi likvidēt šķēršļus pakalpojumu sniedzēju brīvībai veikt uzņēmējdarbību, kā arī pakalpojumu brīvai aprītei, no vienas puses, un prasību saglabāt atsevišķu sensitīvu darbību, it īpaši darbību, kas saistītas ar cilvēka veselības aizsardzību, specifiskās īpatnības, no otras puses.

- 40 Ņemot vērā šos precizējumus, valsts tiesai ir jāpārbauda, vai dienas aprūpes centru un nakts aprūpes centru galvenokārt sniegtie pakalpojumi ietilpst jēdzienā “veselības aprūpes pakalpojumi” Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunkta izpratnē un vai līdz ar to uz minētajiem centriem neattiecas direktīvas piemērošanas joma.
- 41 It īpaši šai tiesai ir jāpārbauda, vai gan dienas aprūpes centros tādu it īpaši saskaņā ar 2009. gada lēmuma 211. un 213. pantu nodrošināto aprūpes pakalpojumu kā ārstējošā ārsta izrakstīto medikamentu sadali un izsniegšanu, ko veic medicīnas māsa, gan arī nakts aprūpes centros saskaņā ar šī lēmuma 238. pantu nodrošināto aprūpes pakalpojumu, kurus sniedz attiecīgā veco ļaužu pansionāta aprūpes vai paramedicīniskais personāls un kuru mērķis ir reāli novērtēt, saglabāt vai atjaunot veco ļaužu veselības stāvokli, sniedzējs ir veselības nozares darbinieks un vai šie pakalpojumi ir šo centru piedāvāto pakalpojumu kopuma galvenā daļa.
- 42 Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta j) apakšpunktā paredzētajiem “sociālajiem pakalpojumiem” no šīs normas un šīs direktīvas preambulas 27. apsvēruma kopīgas interpretācijas izriet, ka vienīgi pakalpojumi, kuri atbilst diviem kumulatīviem kritērijiem, ietilpst šajā jēdzienā.
- 43 Pirmais nosacījums attiecas uz īstenoto darbību raksturu, kurām, kā ir paskaidrots arī rokasgrāmatā, it īpaši jāattiecas uz palīdzību un atbalstu veciem ļaudīm, kuriem tas vajadzīgs pastāvīgi vai īslaicīgi pilnīgas vai daļējas atkarības dēļ un kuri tāpēc varētu tikt atstumti. Citiem vārdiem, runa ir par darbībām, kuras ir būtiskas, lai garantētu pamattiesības uz cilvēka cieņu un integritāti, un kuras ir sociālās kohēzijas principa un solidaritātes principa izpausme.
- 44 Otrais nosacījums ir saistīts ar pakalpojumu, kurus var sniegt pati valsts, valsts atzīta labdarības iestāde vai arī valsts pilnvarots privāts pakalpojumu sniedzējs, sniedzēja statusu.
- 45 Tā ir tiesa, ka Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta j) apakšpunkta tekstā nav ietverta neviena skaidra norāde attiecībā uz apstākļiem, kuros tāds pakalpojumu sniedzējs var tikt uzskatīts par valsts pilnvarotu, tomēr šajā ziņā noderīgi precizējumi ir ietverti rokasgrāmatā, Komisijas paziņojuma Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Eiropas Savienības Reģionu komitejai, kas pievienots paziņojumam “Vienots tirgus 21. gadsimta Eiropā – Vispārējās nozīmes pakalpojumi, tostarp vispārējās nozīmes sociālie pakalpojumi: jauns Eiropas uzdevums” (COM(2007) 725, galīgā redakcija), 2.3. punktā, kā arī Eiropas Parlamenta 2011. gada 5. jūlija Rezolūcijas par vispārējās nozīmes sociālo pakalpojumu nākotni (2009/2222(INI)) 23., 24. un 41. punktā.
- 46 Attiecībā uz minētā pilnvarojuma saturu ir jākonstatē, kā tas arī ir apstiprināts rokasgrāmatā, ka privāts pakalpojumu sniedzējs ir jāuzskata par valsts pilnvarotu, ciktāl šim pakalpojumu sniedzējam ir “pienākums” sniegt tam uzticētos sociālos pakalpojumus.
- 47 Minētā pakalpojumu sniedzēja skatījumā šis “pienākums”, kā izriet arī no šiem paziņojumiem un rezolūcijas, ir jāsaprot, pirmkārt, kā saistības, kas saistoši liek sniegt attiecīgos pakalpojumus, un, otrkārt, kā nepieciešamība to darīt, ievērojot konkrētus un īpašus izpildes nosacījumus. Šo nosacījumu mērķis ir it īpaši nodrošināt, ka šie pakalpojumi tiek piedāvāti atbilstoši uzstādītajām kvantitātes un kvalitātes prasībām un tā, lai garantētu vienlīdzīgu piekļuvi pakalpojumiem, principā ņemot vērā atbilstīgu finansiālu atbildību, kuras aprēķināšanas parametri ir objektīvi un pārskatāmi jānosaka iepriekš (pēc analogijas skat. 2010. gada 10. jūnija spriedumu lietā C-140/09 *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, Krājums, I-5243. lpp., 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 48 Attiecībā uz pilnvarojuma akta pazīmēm, protams, ir tiesa, kā apgalvo *COCOM* savos rakstveida apsvērumos, ka Direktīvā 2006/123 nav noteikts, ka ir jāizmanto viena īpaša juridiska forma, tāpēc šīs pazīmes dažādās dalībvalstīs var atšķirties. Tomēr ir jāizpilda daži minimālie kritēriji, kā it īpaši tiesību

akta, ar kuru privātam pakalpojumu sniedzējam skaidri un pārskatāmi ir nodots pienākums sniegt tam uzticēto sociālo pakalpojumu, esamība (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 49 Līdz ar to vienīgi fakts, ka valsts iestāde īsteno pasākumus, ar kuriem vispārējo interešu apsvērumu dēļ nosaka atļauju izsniegšanas vai darbības noteikumus visiem noteiktas ekonomikas nozares uzņēmējiem, pats par sevi nav tāds pilnvarojuma akts, lai piemērotu minētās direktīvas 2. panta 2. punkta j) apakšpunktu.
- 50 Valsts tiesai, ņemot vērā šīs norādes, ir jāpārbauda, vai dienas aprūpes centru un nakts aprūpes centru galvenokārt īstenotās darbības ir “sociāli pakalpojumi” Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta j) apakšpunkta izpratnē un vai tādējādi uz tām attiecas šajā normā paredzētais izņēmums.
- 51 Pirmkārt, it īpaši šai tiesai ir jāizvērtē, vai, kā tas, šķiet, izriet no 2008. gada rīkojuma 2. panta ceturtais daļas e) un g) apakšpunkta, tos lasot kopā ar 2009. gada lēmuma 216. un 242. pantu, šīm darbībām ir reāli sociāls raksturs tajā nozīmē, ka to mērķis ir sniegt veciem ļaudīm attiecīgi “viņu patstāvības zudumam atbilstošu palīdzību” kopā ar īpašu nodarbošanās programmu vai nepieciešamo palīdzību, ko “viņu tuvinieki nevar pastāvīgi nodrošināt”. Šajā ziņā ir jānorāda, ka 2007. gada 21. jūnija rīkojuma projekts šādā vērtējumā varētu izrādīties lietderīgs, ciktāl tajā ir paredzēts, ka šie pakalpojumi ir jāsniedz “novājinātai sabiedrības grupai”, lai ļautu tai “jebkuru brīdi dzīvot savu dzīvi aktīvi un iesaistoties”.
- 52 Otrkārt, valsts tiesas ziņā ir noteikt, vai *COCOM* Apvienotās kolēģijas piešķirtā akreditācija atbilstoši 2008. gada rīkojuma 11. pantam ir publiskas varas izdots akts, ar kuru skaidri un pārskatāmi dienas aprūpes centru un nakts aprūpes centru pārvaldītājiem tiek uzticēts reāls pienākums, ievērojot konkrētus un īpašus izpildes nosacījumus, sniegt tādu pakalpojumus, un vai tādu akreditāciju var uzskatīt par pilnvarojuma aktu Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta j) apakšpunkta izpratnē.
- 53 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild šādi:
- Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka veselības aprūpes pakalpojumu izslēgšana no šīs direktīvas piemērošanas jomas attiecas uz ikvienu darbību, kuras mērķis ir novērtēt, saglabāt vai atjaunot pacientu veselības stāvokli ar nosacījumu, ka šo darbību īsteno speciālisti, kas par tādiem atzīti saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesisko regulējumu, un tas ir neatkarīgi no iestādes, kurā tiek sniegta aprūpe, organizācijas, finansēšanas kārtības, publiskā vai privātā rakstura. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri, ņemot vērā veselības aprūpes darbinieku šajos centros īstenoto darbību raksturu un faktu, ka šīs darbības ir šo centru piedāvāto pakalpojumu galvenā daļa, ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas;
 - Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta j) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sociālo pakalpojumu izslēgšana no šīs direktīvas piemērošanas jomas attiecas uz ikvienu darbību, kas it īpaši ir saistīta ar palīdzību un atbalstu veciem ļaudīm, ar nosacījumu, ka to īsteno privāts pakalpojumu sniedzējs, kuru ir pilnvarojusi valsts ar aktu, ar kuru skaidri un pārskatāmi tiek uzticēts reāls pienākums, ievērojot konkrētus un īpašus izpildes nosacījumus, sniegt tādu pakalpojumus. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri atkarībā no šajos centros galvenokārt īstenoto palīdzības un atbalsta veciem ļaudīm darbību rakstura, kā arī atkarībā no šo centru statusa, kāds izriet no piemērojamā Beļģijas tiesiskā regulējuma, ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 54 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvas 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū 2. panta 2. punkta f) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka veselības aprūpes pakalpojumu izslēgšana no šīs direktīvas piemērošanas jomas attiecas uz ikvienu darbību, kuras mērķis ir novērtēt, saglabāt vai atjaunot pacientu veselības stāvokli ar nosacījumu, ka šo darbību īsteno speciālisti, kas par tādiem atzīti saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesisko regulējumu, un tas ir neatkarīgi no iestādes, kurā tiek sniegta aprūpe, organizācijas, finansēšanas kārtības, publiskā vai privātā rakstura. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri, ņemot vērā veselības aprūpes darbinieku šajos centros īstenoto darbību raksturu un faktu, ka šīs darbības ir šo centru piedāvāto pakalpojumu galvenā daļa, ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas;
- 2) Direktīvas 2006/123 2. panta 2. punkta j) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka sociālo pakalpojumu izslēgšana no šīs direktīvas piemērošanas jomas attiecas uz ikvienu darbību, kas it īpaši ir saistīta ar palīdzību un atbalstu veciem ļaudīm, ar nosacījumu, ka to īsteno privāts pakalpojumu sniedzējs, kuru ir pilnvarojusi valsts ar aktu, ar kuru skaidri un pārskatāmi tiek uzticēts reāls pienākums, ievērojot konkrētus un īpašus izpildes nosacījumus, sniegt tādus pakalpojumus. Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai dienas aprūpes centri un nakts aprūpes centri atkarībā no šajos centros galvenokārt īstenoto palīdzības un atbalsta veciem ļaudīm darbību rakstura, kā arī atkarībā no šo centru statusa, kāds izriet no piemērojamā Beļģijas tiesiskā regulējuma, ir izslēgti no minētās direktīvas piemērošanas jomas.

[Paraksti]